

PEDERSÖRE

Miljöhälsan Kallans utvärdering av tillsynen 2023

Godkänd i Miljöhälsovårdsnämnden 22.2.2024

§ 4

1. INLEDNING

För att förenhetliga de kommunala tillsynsmyndigheternas tillsyn ska miljö- och hälsoskyddets kommunala myndighet uppgöra en tillsynsplan för samarbetsområdet. Tillsynsplanen uppgörs enligt förpliktelser i hälsoskydds-, livsmedels- tobaks- och veterinärvårdslagen. Den ska även beakta de riksomfattande tillsynsplanerna som uppgörs av Livsmedelsverket och Valvira.

Den kommunala tillsynsplanen för hälsoinspektionen 2020 – 2024, år 2023 och tillsynsplanen för djurens hälsa och välfärd samt för veterinärtjänster som kommunerna anordnar 2015 - 2023, uppdatering för år 2023, godkändes av Miljöhälsovårdsnämnden 30.11.2022 § 49 och § 50.

1.2 RAPPORTERING AV TILLSYNSPLANENS FÖRVERKLIGANDE

Genomförandet av den kommunala tillsynsplanen skall årligen utvärderas och resultaten från tillsynen ska offentliggöras på det sätt som centralmyndigheterna bestämmer.

Uppgifter om antal objekt samt utförda inspektioner och provtagningar överförs direkt via dataprogrammet VATI. Den skriftliga utvärderingen görs genom denna utvärdering och genom införsel av uppgifter i VYHA-programmet (bilaga). Uppgifterna via VYHA-programmet (bilaga) ska elektroniskt lämnas till Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland för veterinärvårdens och livsmedelstillsynens del senast 28.2.2024 och för resterande senast 31.3.2023. Utvärderingen ska även godkännas av miljöhälsovårdsnämnden.

2. RESURSER OCH EKONOMI

2.1 RESURSER OCH ANVÄNDNING AV RESURSER

Miljöhälsan Kallan har tre kostnadsställen administration, hälsoinspektion och veterinärvård. Inom administrationen finns totalt två årsverken; en tjänst som chef för miljöhälsovården och en befattning som byråsekreterare. Inom hälsoinspektionen finns totalt 7,5 årsverken; 6,0 hälsoinspektörstjänster, 0,5 provtagarbefattning och 1 hygienikerveterinärtjänst. Inom veterinärvården finns totalt 6 årsverken, 4 tjänster som praktiserande veterinär, 1 tillsynsveterinärtjänst och en befattning som klinikbiträde.

Under år 2023 förverkligades årsverken enligt följande:

Kostnadsställe	Budgeterade årsverken	Förverkligade årsverken
Administration	2	1,9
Hälsoinspektion	7,5	7,1
Veterinärvård	6	6,38

Personalsituationen har under året varit god. Det har hittats vikarier då det behövts. I och med konstaterandet av fågelinfluensa inom pälsnäringen, fick Miljöhälsan Kallan lov att inrätta nya tjänster

som tillsynsveterinärer. En andra tillsynsveterinär rekryterades med tidsbundet förordnande fr.o.m. slutet av augusti. Kommunfullmäktige inrättade i oktober två nya tjänster som tillsynsveterinär, en tillsvidare tjänst och en tjänst tidsbundet på två år.

2.2 INTÄKTER

Miljöhälsovårdens taxa kontrolleras årligen så att de avgifter som tas ut motsvarar de verkliga kostnaderna med undantag av årsavgiften för detaljhandelstillstånd för tobaks- och nikotinersättningspreparat. Taxan justerades inför år 2023 och timtaxan höjdes från 54 € / h till 55 € / h.

Under år 2023 har hälsoinspektionen via års-, tillsyns och handläggnings/beslutsavgifter fått in sammanlagt 202 133 €. Intäkterna fördelas enligt följande:

- årsavgifter enligt tobaks-, hälsoskydds- och livsmedelslagen 98 325 €
- inspektions- och provtagningsavgifter 88 685 €
- handläggnings- och beslutsavgifter 15 123 €

Detta betyder att täckningsgraden för kostnaderna är 32 %. Till hälsoinspektionens kostnader räknas även 80 % av administrationens kostnader.

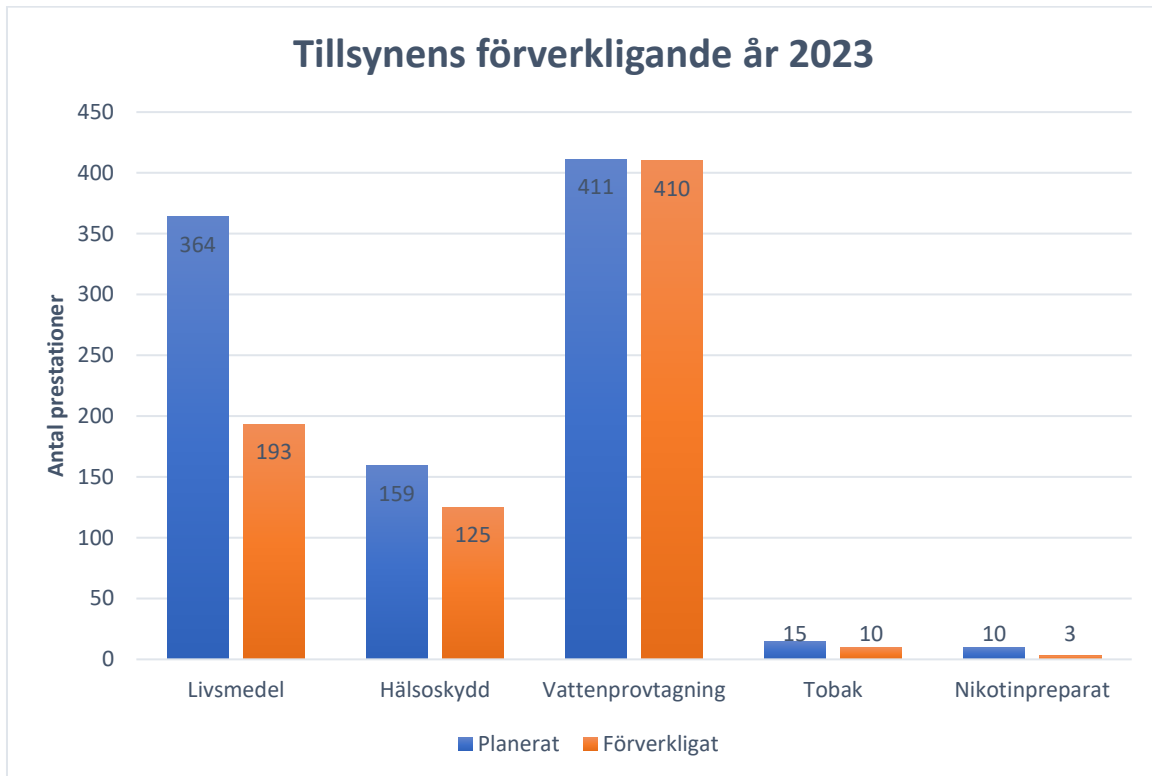
Klinikavgift tas vid samtliga kliniker inom tillsynsområdet. Klinikavgiften är 5 € (+moms) / besök. År 2023 har det inkommit 14 269,67 € i klinikavgifter. Dessutom finns ett avgiftsbelagt journummer. Intäkterna från det avgiftsbelagda journumret fördelas lika mellan Miljöhälsan Kallan och Mellersta Österbottens miljöhälsovård. Totalt gav journumret en intäkt på 12 290,85 €, varav hälften tillkommer Mellersta Österbottens miljöhälsovård.

3. UTVÄRDERING AV HÄLSOINSPEKTIONENS TILLSYNSPLAN FÖR 2023

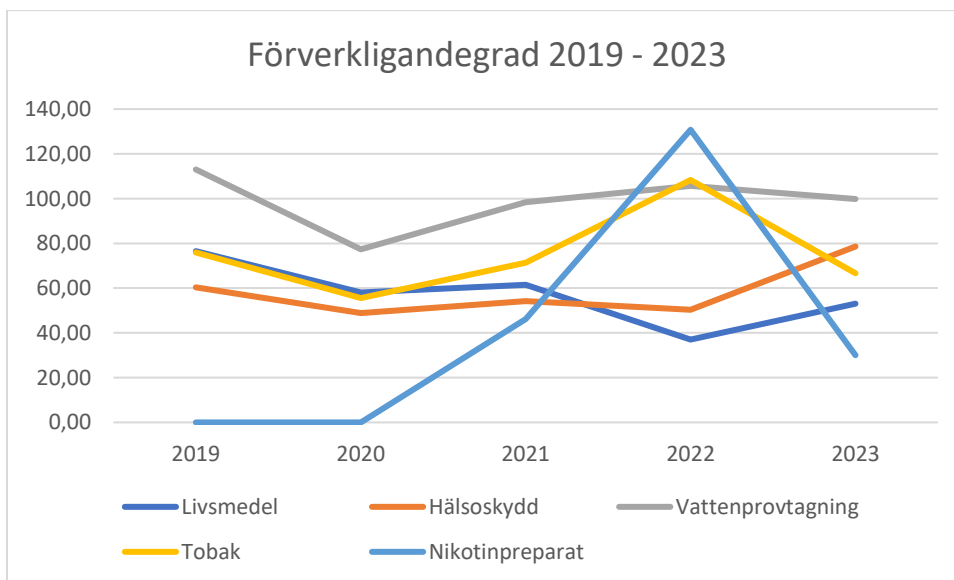
Enligt centralmyndigheternas rekommendation och vår egna riskbedömning skulle behovet för år 2023 ha varit 614 dagsverken för tillsynen av de objekt som finns inom verksamhetsområdet. Det uppskattades att 55 dagsverken åtgår till resor, sammanlagt skulle behovet ha varit 669 dagsverken. Utöver detta åtgår även tid för utvecklings- och kvalitetsarbete, palavrar, utbildning och egna studier av nya förordningar och direktiv.

Under år 2023 bokfördes 1619 prestationer i VATI-programmet.

I diagrammet nedan ses hur den planerade tillsynen förverkligades under år 2023.

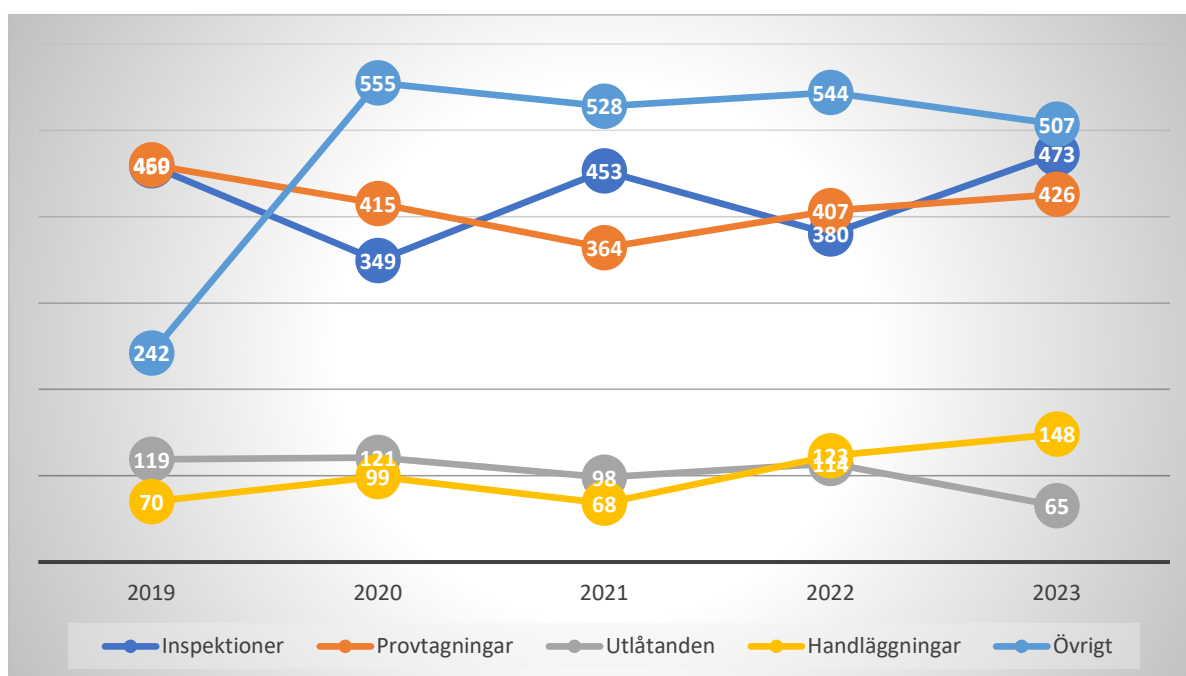
I diagrammet nedan ses hur tillsynens förverkligandegrad har varierat under åren 2019 – 2023.

Förverkligandegraden för tobak- och nikotinpreparat varierar mycket, vilket beror på att antalet verksamheter som ska granskas är få. Den planerade vattenprovtagningen har kunnat förverkligas enligt plan och den prioriteras framom annat. Förverkligandegraden för både livsmedels- och hälsoskyddstillsynen har ökat, vilket även var väntat med tanke på att alla tjänster har varit besatta.

I tabellen nedan ses fördelningen mellan olika prestationer under år 2017 - 2023.

Prestationer	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Budget 2023	Bokslut 2023
Inspektioner	543	609	458	349	453	380	500	473
Utlåtanden	120	112	119	121	96	114	100	65
Antal prov / mätningar	340	409	460	415	363	407	400	426
Beslut om godkännande och handläggningsintyg	108	89	70	99	67	126	60	148
Olika kontakter, administrativa tvångsåtgärder och övrigt	554	479	242	555	527	541	550	507
Prestationer totalt	1665	1698	1350	1539	1506	1568	1610	1619
Tillsynsplanens förverkligandegrad	73 %	77 %	75 %	55 %	62 %	46 %	70 %	61 %

Det framgår tydligt i diagrammet att tyngdpunkten i hälsoinspektionens arbete består av inspektioner, provtagningar och olika typer kontakter såsom rådgivning. Av de 473 inspektionerna är 331 (70 %) planerade inspektioner.

I gruppen "övrigt" ingår kontakter av olika slag, rådgivning till kunder, olika utredningar och sammandrag.

3.1 PLANERADE OCH UTFÖRDA INSPEKTIONER 2023

Enligt den riskbaserade tillsynsplanen borde 548 planerade inspektioner ha utförts. Under året utfördes 331 planerade inspektioner, vilket betyder att den utarbetade planen förverkligades till 61 %. Enligt centralmyndigheterna är en acceptabel nivå för genomförandegraden 70 - 90 %. Vårt eget mål

var att 70 % av de planerade inspektionerna skulle utföras. Utöver de 331 planerade inspektionerna utfördes 70 uppföljningsinspektioner och 71 oplanerade inspektioner. Många av de oplanerade inspektionerna berör akuta problem som ska utföras snabbt och som även ska prioriteras framom de planerade inspektionerna.

Hälsoinspektionens dagsverken har enligt insatt arbetstid i Vati förverkligats enligt följande:

Tillsynsområden	Planerade dagsverken 2023	Förverkligade dagsverken 2023
Livsmedelstillsyn		
planenlig tillsyn	234	189
provtagningar	5	1
oplanerad tillsyn	25	29
Hälsoskyddstillsyn		
planenlig tillsyn	133	55
provtagningar	95	108
oplanerad tillsyn	115	113
Tobakstillsyn		
planenlig tillsyn	5	7
provtagningar	0	0
oplanerad tillsyn	1	0
Läkemedelslagen		
planenlig tillsyn	1	1
Körtid	55	44
TOTALT	669	547
TOTALT (utan körtid)	614	503

Uppskattningen av antalet dagsverken för oplanerad tillsyn och hälsoskyddets provtagning stämmer väl med det förverkligade antalet dagsverken. Det finns idag inte möjlighet att få ut en rapport över körtiden även om tiden sätts in i Vati-programmet. Ur bokföringen fås uppgifter om antalet körda kilometer. Under år 2023 har hälsoinspektionen kört totalt 19 670 km. Av dessa kilometer har hälsoskyddsteamet kört 14 052 km. Om man räknar med en snitthastighet på 60 km / h, så tillbringar teamet 234,2 h i bilen, vilket betyder 31 dagsverken. För livsmedelsteamet är motsvarande siffra 13 dagsverken.

4. LIVSMEDELSTILLSYNNEN 2023

I tabellen nedan finns en sammanställning av utförda inspektioner och provtagningar för livsmedelstillsynen åren 2018 - 2023. Planerade inspektioner är de inspektioner som finns med i tillsynsplanen. Alla planerade inspektioner är OIVA-inspektioner. Vid en OIVA-inspektion bedöms livsmedelslokalen på en skala från A till D (A = utmärkt, B = bra, C = bör korrigeras och D = dålig).

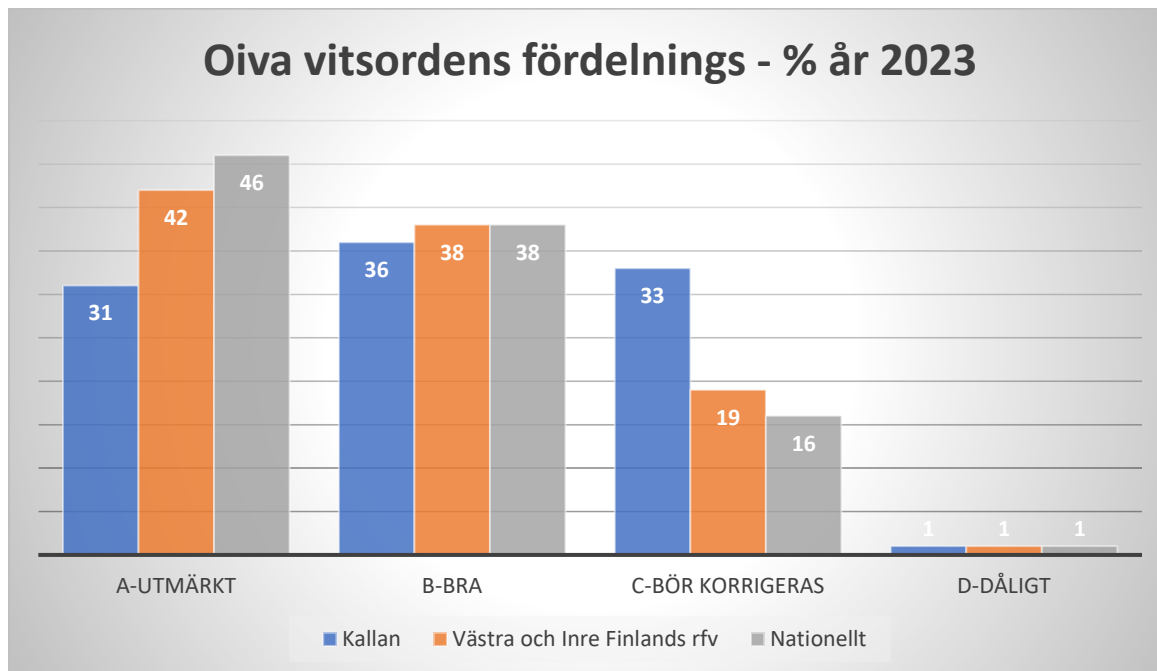

År	Planerade inspektioner	Utförda planerade inspektioner	Uppföljningsinspektioner	Utförda oplanerade inspektioner	Totalt antal utförda inspektioner	Planens förverkligande-grad	Planerade prov	Tagna prov
2018	360	255	80	34	369	71 %	Vid misstanke	58
2019	311	245	44	7	289	79 %	Vid misstanke	31
2020	305	177	17	21	215	58 %	Vid misstanke	4
2021	358	220	45	20	285	61 %	Vid misstanke	1
2022	362	132	38	15	185	36 %	Vid misstanke	7
2023	364	193	42	23	258	53 %	Vid misstanke	8

Av de utförda inspektionerna är 91 % en OIVA-inspektion. Enligt Livsmedelsverkets anvisningar ska en uppföljningsinspektion bokföras som planerad även om den de facto inte kunnat planeras på förhand. En uppföljningsinspektion utförs när OIVA-vitsordet blir C "bör korrigeras" eller D "dåligt". De oplanerade inspektionerna utgörs t.ex. av inspektioner till följd av klagomål, misstanke om brister eller utredningar av misstänkta matförgiftningar. Provtagningen av livsmedel är helt på livsmedelsföretagarens ansvar som en del av egenkontrollen och därför har antalet myndighetsprov minskat. De prov som har tagits är sådana som tagits på begäran av Livsmedelsverket, som en del i den nationella planen för provtagning av främmande ämnen. Under året togs även några myndighetsprover för att verifiera egenkontrollprov.

Livsmedelsverkets mål för OIVA-inspektionerna är att minst 85 % av bedömningarna ska vara A eller B. Inom vårt område gav 67 % av bedömningarna ett A eller ett B under år 2023. Inom vårt tillsynsområde följs oiva-anvisningarna. Det kan vara en orsak till att andelen C-vitsord är högre än landsmedeltalet. Dessutom har vi under flera år haft både personalbrist och många som är nya på sina poster vilket påverkar hur tillsynen har kunnat genomföras. Det finns en stor inspektionsskuld och många verksamheter har inte inspekterats enligt den frekvens som skulle ha behövts. Det har även tidigare noterats att om inspektionsfrekvensen inte kan hållas så tenderar det bli mer C-vitsord. De allra flesta åtgärdar sina brister och vid uppföljningsinspektionen kan ett A/B-vitsord ges. Administrativa tvångsåtgärder vidtogs via 1 tjänstemannabeslut.

Nedan ses en procentuell fördelning av oiva-vitsorden:

Planens genomförandegrad beräknas på antalet utförda planerade inspektioner när uppföljningsinspektionerna inte beaktas och blir för hela livsmedelstillsynen 53 %. Förverkligandegraden är högre än år 2022, men ligger rejält under gränsen på 70 %, som enligt Livsmedelsverkets bedömning bör uppnås för en tillfredsställande tillsyn. Vårt eget mål är en förverkligandegrad på 70 %.

Personalen är fortsättningsvis relativt nya på sina poster. Förverkligandegraden har ökat, men den ligger ännu en bra bit under 70 %. Om man ser på det beräknade behovet av dagsverken, som baserar sig på den tidsåtgång man uppskattat att åtgår till inspektionen, så har den planerade tillsynen krävt mer tid än vad vi räknat med. Till den planerade tillsynen har det enligt tillsynsplanen för år 2023 beräknats åtgå 234 dagsverken. Tillsynsplanen har förverkligats till 53 % och för det har man använt 81 % av de planerade dagsverkerna (189 dv). Detta tyder på att det åtgår mer tid per inspektion än vad man räknat med. Livsmedelstillsynen har sammanlagt använt 232 dagsverken inklusive teoretisk körtid. Tjänsterna har varit besatta till nästan 100 % (3,87 av 4,0). Ett årsverke producerar därmed 60 dagsverken. Behovet för att genomföra tillsynsplanen till 100 % hade varit 357 dagsverken, vilket ger en brist på (357 – 189) 168 dagsverken. Om varje årsverke kan åstadkomma 60 dagsverken, så kan 4 årsverken åstadkomma 240 dagsverken, vilket är långt från behovet. På basen av tillsynens utfall och behov verkar resurserna inom livsmedelstillsynen att vara underdimensionerade.

Tillsynen har inte kunnat genomföras på ett tillfredsställande sätt. Alla begäran om tillsyn, klagomål och matförgiftningsmisstankar har kunnat handläggas.

Det finns en inspektionsskuld från tidigare år, som beror både på corona-pandemin och på att det har varit svårt att besätta vikariat.

4.1 Tyngdpunktsområden inom livsmedelstillsynen

De nationella tyngdpunktsområdena för år 2023:

- Kunskapsbaserad styrning och digitalisering

- Bekämpning av bedrägerier genom myndighetssamarbete
- Beredskap och krishantering

Förutom satsningar på de nationella tyngdpunktsområdena var tanken att samarbetet med de två andra tillsynsenheterna i Österbotten (Vasa stad och Västkustens miljöenhet) samt med tillsynsenheten i Karleby skulle fortsätta. Målet med samarbetet är bl.a. att förenhetliga bedömningen av OIVA-raderna mellan våra tillsynsenheter och få fungerande nätverk. En gemensam palaver har hållits med Vasa stad och Västkustens miljöenhet.

5. HÄLSOSKYDDSTILLSYVEN 2023

I tabellen nedan finns en sammanställning av utförda inspektioner och provtagningar för tillsynen över hälsoskyddet för åren 2018 – 2023. Planerade inspektioner och provtagningar 2023 är de som inplanerats i den riskbaserade tillsynsplanen.

År	Planerade inspektioner	Utförda planerade inspektioner	Uppföljningsinspektioner	Utförda oplanerade inspektioner	Totalt antal utförda inspektioner	Planens förverkligande-grad	Planerade prov	Tagna planerade prov
2018	126	108		97	205	86 %	321	363
2019	131	86	10	46	142	66 %	338	379
2020	131	64	13	41	118	49 %	428	331
2021	133	72	31	33	136	54 %	423	416
2022	123	62	23	45	130	48 %	390	412
2023	159	125	25	48	198	79 %	411	410

Totalt genomfördes 198 inspektioner enligt hälsoskyddslagen, varav 125 (63 %) var planerade inspektioner och 25 var uppföljningsinspektioner. Enligt VATI-systemet bokförs en uppföljning som en planerad inspektion även om den ej kunnat planeras på förhand. En uppföljningsinspektion utförs när det konstaterats en brist som bör åtgärdas inom en utsatt tid. Antalet oplanerade inspektioner var 48. Planens genomförandegrad beräknas på antalet utförda planerade inspektioner och blir 79 % för år 2023. Det finns 3,5 årsverken i hälsoskyddsteamet och under året har det funnits 3,2 årsverken tillgängliga.

De oplanerade inspektionerna utgörs t.ex. av inspektioner i privata bostäder och inspektioner till följd av klagomål. Inom hälsoskyddet är antalet oplanerade inspektioner ofta högt. Vårt mål är att höja antalet planerade inspektioner, men inspektioner vid ex. klagomål ska utföras framom de planerade inspektionerna, eftersom de kan bero på akuta brister som snabbt bör åtgärdas.

Provtagningsplanen förverkligades i princip till 100 %. Förutom de planerade proverna togs 137 oplanerade prover. Till icke planerade prov hör t.ex. förnyade prov och vissa prov som hör till vattenverkens egen driftskontroll. Till planenlig provtagning har det åtgått ca 82 dv och till oplanerad provtagning ca 26 dv. Under perioden maj – augusti har det funnits en vikarie för provtagaren med en arbetstid på 100 % under resten av året har provtagarbefattningen varit obesatt och hälsoinspektörerna har skött om provtagningen. Till vikariens uppgifter har även ingått en del administrativa uppgifter (ärendehantering i Twebb och granskning av räkningar) under byråsekreterarens semester.

Det har förekommit flera störningssituationer under året gällande hushållsvatten. Det utfärdades sex kokuppsmaningar, vilket är exceptionellt många. Dessutom förekom en omfattande störningssituation vid tillsynsmyndighetens största EU-vattenverk. Störningssituationen orsakade ingen hälsofara för befolkningen. Sammandrag gällande störningssituationerna har skickats via Vati-programmet till regionförvaltningsverket och Valvira.

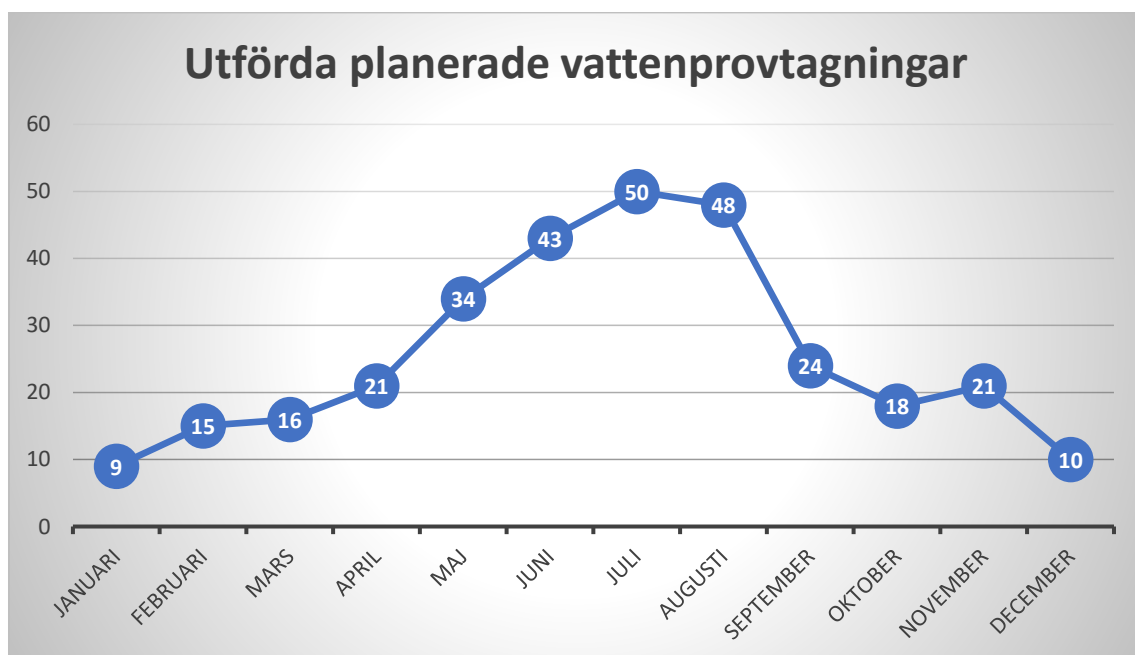
Badvattenprover har tagits enligt plan. Vid badstränderna har man avrått från bad vid fem olika tillfällen pga. riklig förekomst av cyanobakterier. Bassängvattnen har uppfyllt kraven, men en misstanke om *Pseudomonas aeruginosa* har förekommit.

Inga administrativa tvångsåtgärder enligt hälsoskyddslagen har vidtagits under år 2023.

Till den oplanerade delen av hälsoskyddstillsynen hör givandet av olika utlåtanden, t.ex. på byggnadsritningar, olika planer och miljötillstånd. Utlåtanden begärs av kommunernas byggnads-, planläggnings- och miljövårdsenheter eller av Regionförvaltningsverket och NTM-centralerna.

Även om provtagarbefattningen endast var besatt under fyra månader, så har hälsoskyddsteamet lyckats förverkliga den planerade provtagningen till 100 % och tillsynsplanen till 79 %. Därmed har målsättningen på en förverkligandegrad på 70 % uppnåtts. De faktorer som bidragit till detta är både en provtagare på mer än 50 % sommartid och en betydande minskning i antalet utlåtanden. Förverkligandegraden hade kunnat vara ännu högre, om inte hälsoinspektörerna hade behövt sköta om provtagningen under de perioder då provtagarbefattningen inte var besatt. Provtagningen är koncentrerad till sommarhalvåret och under den tidsperioden åtgår mer tid till planerad provtagning än under vinterhalvåret.

I tabellen nedan ses hur den planerade provtagningen utförts under året.

Utlåtandens andel har minskat med över 40 % i jämförelse med år 2022. Under år 2023 har man använt 24 dagsverken för utlåtanden, jämfört med 43 dagsverken under år 2022.

Till planenlig tillsyn hade man i tillsynsplanen för år 2023 uppskattat att det skulle åtgå 133 dagsverken. Tillsynsplanen förverkligades till 79 % och till det krävdes enligt bokförd tid Vati programmet 55 dagsverken. Det tyder på att det åtgått mindre tid till planenlig tillsyn än vad man räknat med. Hälsoskyddet har använt totalt 307 bokförda dagsverken inklusive en beräknad körtid. Hälsoskyddsteamet har haft 3,2 årsverken tillgängliga av 3,5 budgeterade. Detta betyder att ett årsverke åstadkommer 96 dagsverken. Behovet för att genomföra tillsynsplanen till 100 % hade varit 70 dagsverken, vilket ger en brist på (70 – 55) 15 dagsverken. Om varje årsverke kan åstadkomma 96 dagsverken, så kan 3,5 årsverken åstadkomma 336 dagsverken, vilket är mer än det antal som saknas. På basen av tillsynens utfall verkar resurserna inom hälsoskyddet för tillfället att vara dimensionerade på rätt nivå.

5.1 Tyngdpunktsområden inom hälsoskyddstillsynen

De nationella tyngdpunktsområdena för åren 2020 - 2024.

Stöd av egenkontrollen

- Stöda verksamhetsidkaren vid identifiering av risker, som kan utgöra en hälsofara. Verksamhetsidkarens egenkontroll och hur den fungerar är av stor betydelse vid verksamhetens riskbedömning.
- Stöda egenkontrollen vid inspektioner eller genom t.ex. en kort enkät, vars resultat kan utnyttjas bl.a. i riskbedömningen samt vid rådgivning och anvisningar till verksamhetsidkaren.
- Riskbedömning och –hantering av sådana faktorer som inverkar på hushållsvattnets kvalitet i samarbete med vattenanläggningen samt uppdatering av kontrollundersökningsprogrammet.

Främjande av livsmiljön samt samarbete

- Befrämja en hälsosam livsmiljö som en del av kommunernas strategi- och välmåendearbete
- Identifiering och förebyggande av hälsofador via myndighetssamarbete
- Samarbete och avstämning vid beredskap och gemensam planering för störningssituationer och beredskapsövningar.

Kontrollundersökningsprogram, egenkontrollplaner och riskbedömningar har uppdaterats för de vattenverk där det har varit aktuellt. Den beredskapsövning som ordnades för kommunerna har Miljöhälsan Kallan deltagit i. Samarbetet till baskommunerna fungerar i det hela väl.

6. TOBAKSTILLSYNEN 2023

I tabell 5 nedan finns en sammanställning av utförda inspektioner för tillsynen över tobakslagen åren 2018 - 2023. Planerade inspektioner 2023 är de som inplanerats i den egna riskbaserade tillsynsplanen.

I tabellen nedan nyckeltal för tobaksinspektioner.

År	Planerade inspektioner	Utförda planerade inspektioner	Utförda uppföljningsinspektioner	Totalt antal utförda inspektioner	Planens förverkligandegrad
2018	26	31	0	31	119 %
2019	25	19	0	19	76 %
2020	27	15	1	16	56 %
2021	21	15	3	18	71 %
2022	24	26	15	41	108 %
2023	15	10	3	13	67 %

Totalt genomfördes 13 inspektioner, varav 10 planerade inspektioner och 3 uppföljningsinspektioner. Inga oplanerade inspektioner utfördes. Planens genomförandegrad beräknas på antalet utförda planerade inspektioner och blir 67 %.

Två nationella tyngdpunktsområden finns definierade för åren 2022 - 2024, produkt och marknadsföringstillsyn samt stöd av egenkontrollen och samarbete med instanser som arbetar med att förebygga missbruk. Inspektionerna har gjorts enligt de anvisningar som centralmyndigheterna givit.

7. SAMMANDRAG AV TILLSYVEN OCH FRAMTIDA UTVECKLING FÖR HÄLSOINSPEKTIONEN

Antalet planerade inspektioner blev mindre än de uppställda målen i tillsynsplanen. När antalet utförda inspektioner jämförs med planen uppnådde vi en förverkligandegrad på 61 % för alla verksamhetsområden tillsammans. Förverkligandegraden för de olika delområdena är 53 % för livsmedelstillsyn, 79 % för hälsoskydd och 67 % för tobakstillsyn. Som helhet har tillsynen inte kunnat genomföras på ett tillfredsställande sätt, men ser man på de olika delområdena så har hälsoskyddet uppnått målsättningen. Alla klagomål och kontakter som mottagits har vi kunnat behandla och utreda. Dessutom har tillsynsområdet haft flera störningssituationer gällande hushållsvatten.

Målet är att tillsynsplanens förverkligandegrad ska öka och att under år 2024 ska 85 % av de planerade inspektionerna utföras. För att nå upp till detta krävs tillräcklig tillgång på hälsoinspektörer, god planering och uppföljning av tillsynen samt en motiverad personal. Inför år 2024 har det budgeterats med en till tillsvidare tjänst som hälsoinspektör med 60 % av arbetstiden inom livsmedelstillsynen och 40 % av arbetstiden ska åtgå till kvalitetsutveckling och beredskapsplanering inom hela enheten. Viktigt är också en gemensam prioritering av arbetsuppgifterna och gemensamma riktlinjer för hur arbetet utförs samt en följsamhet mot detta. Det leder även till en högre kvalitet på det utförda arbetet.

Målet är dock inte enbart att uppnå ett stort antal inspektioner utan även att utföra kvalitativt god tillsyn som baserar sig på en väl utförd riskbedömning. Därför satsar vi på att ständigt arbeta med kvalitetsutveckling. Genom att alla följer uppgjorda rutinbeskrivningar och centralmyndigheternas

anvisningar, inspektionsblanketter osv. säkerställs en jämlik övervakning av verksamhetsidkarna och inga delområden glöms bort vid inspektionerna. Hälsoinspektionen använder ett kvalitetsprogram LaatuNet som är speciellt planerat för miljöhälsovårdens olika delområden och används nationellt av många enheter.

8. UTVÄRDERING AV TILLSYNSPLANEN FÖR DJURENS HÄLSA OCH VÄLFÄRD SAMT FÖR VETERINÄRTJÄNSTER SOM KOMMUNERNA ANORDNAR ÅR 2023

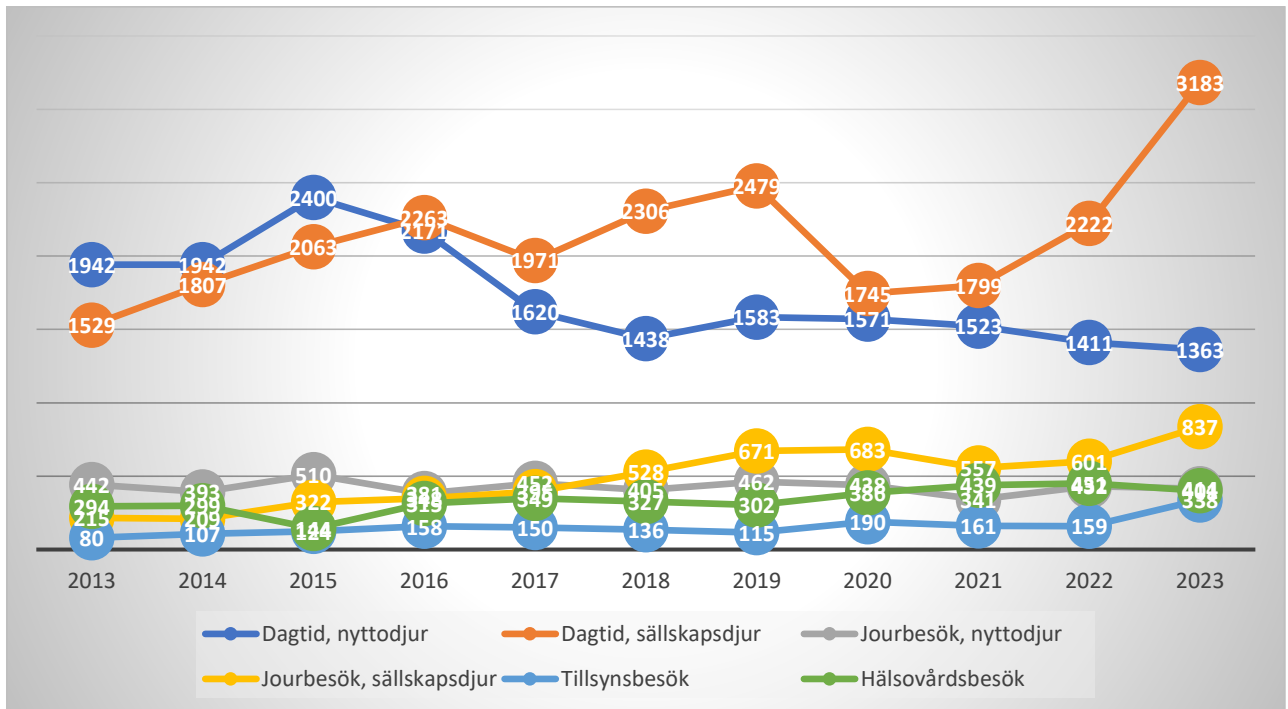
8.1 PRESTATIONER 2023

I tabellen nedan finns nyckeltal för veterinärvården under åren 2017 – 2023.

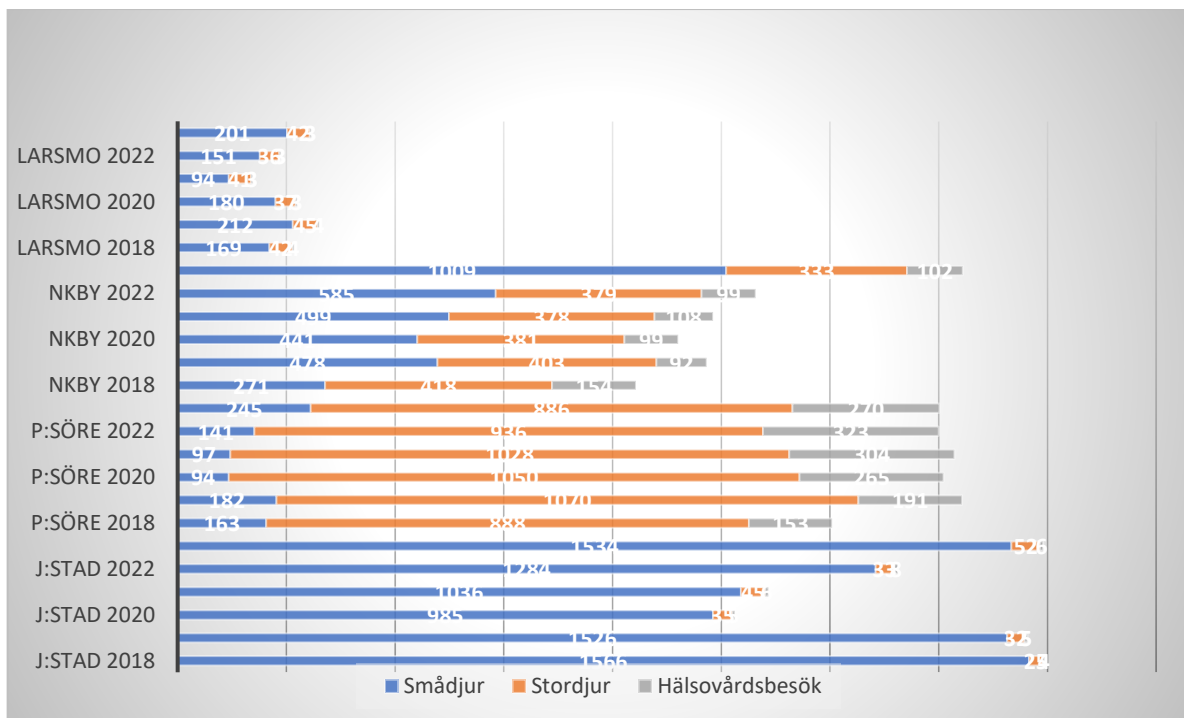
Prestationer	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Budget 2023	Bokslut-2023
Sjukbesök, tjänstetid	1620	1438	1583	1571	1523	1411	1500	1363
Smådjursbesök, tjänstetid	1971	2306	2479	1745	1799	2222	2000	3183
Hälsovårdsbesök	349	327	302	386	439	451	430	401
Sjukbesök, jourtid	452	405	462	438	341	432	400	414
Smådjursbesök, jourtid	395	528	671	683	557	601	550	837
Tillsynsbesök	150	136	115	190	161	159	160	338
Prestationer totalt	4937	5140	5612	5013	4820	5276	5040	6536

Det totala antalet prestationer har ökat med 24 % i jämförelse med år 2022 och är högre än någonsin tidigare. Smådjursbesöken dagtid har ökat betydligt, vilket beror på att år 2023 utökades resurserna med en heltidsanställd praktiserande veterinär. Samtidigt indelades veterinärerna i två team, så att ena teamet fokuserar främst på stordjur och det andra på smådjur. Antalet sjukbesök jourtid har minskat något i jämförelse med år 2022. Medeltalet för åren 2017 – 2022 ligger på 422 besök/år. Smådjursbesöken jourtid har också ökat i jämförelse med år 2022 och är högre än någonsin. Den stora ökningen kan antagligen till viss del förklaras med att Mellersta Österbottens Miljöhälsovård har haft en brist på veterinärer. Antalet hälsovårdsbesök har minskat något, vilket kan bero på att gårdarnas antal minskar. Tillsynsbesöken har mer än fördubblats vilket beror på provtagningen med avseende på fågelinfluensa vid pälsfarmerna. Under år 2023 utfärdades 19 djurskyddsbeslut av kommunalveterinärerna inom vårt område, vilket är sju fler än år 2022.

I diagrammet nedan ses hur olika typer av prestationer inom veterinärvården utvecklats under åren 2013 till 2023.

I diagrammet nedan ses fördelningen av de praktiserande veterinärernas prestationer dagtid enligt djurägarens hemkommun under åren 2018 – 2023. Den procentuella fördelningen prestationerna mellan kommunerna dagtid för år 2023 är Jakobstad 34 % (33 % år 2022), Nykarleby 31 % (27 % år 2022), Pedersöre 30 % (35 % år 2022) och Larsmo 5 % (5 % år 2022).

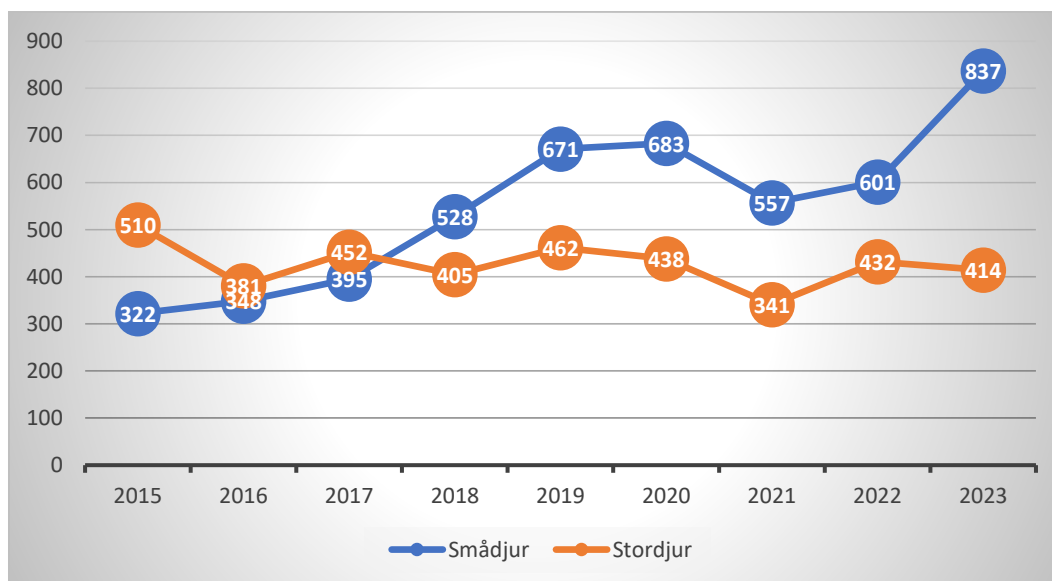
I diagrammet framgår att Jakobstads- och Larmsborna i förhållande använder sig mest av den kommunala smådjurstjänsten, Nykarlebybornas användning av den kommunala tjänsten för smådjur

har nästan fördubblats. I Pedersöre dominerar stordjursbesöken fortsättningsvis klart även om det ses en procentuellt stor ökning av användningen av smådjurstjänster.

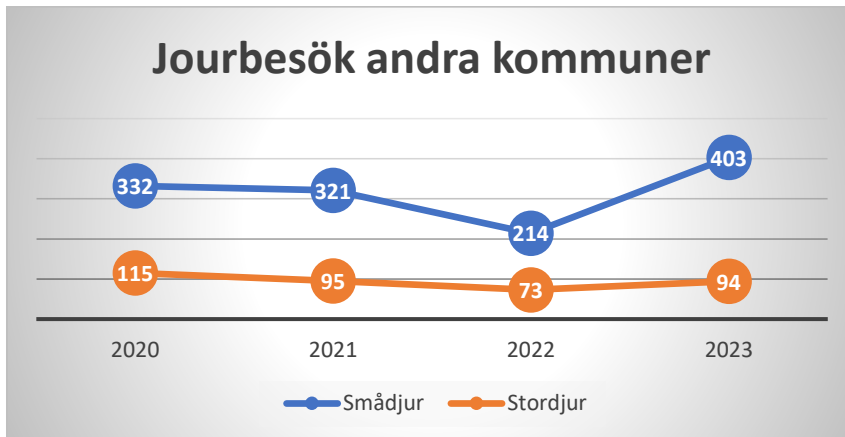
8.2 TILLGÅNGEN PÅ VETERINÄRTJÄNSTER

Under år 2023 har tillgången på de grundläggande veterinärtjänsterna inom vårt område varit mycket bra både under dag- och jourtid. Veterinärerna klarar av att dagtid ge grundläggande veterinärvård inom de tidsramar som finns, icke-akut vård enligt tidsbeställning inom en vecka och operationer av friska djur inom tre veckor, men arbetsdagarna blir ibland långa. Samtliga veterinärer har telefontid kl. 08 - 09 under vardagar och ger då veterinärrådgivning per telefon.

Den jourring, där de fyra praktiserande veterinärerna ingår tillsammans med veterinärerna i Kronoby och Karleby, är uppgjord så, att möjlighet till hjälp, jourtid kan fås inom tre timmar. Denna jourring har redan under många års tid fungerat väl och med sex veterinärer i jourringen blir det för båda tillsynsenheterna lättare att tillgodose veterinärernas veckovila. Det finns ett centraliserat avgiftsbelagt journummer för området. I diagrammet nedan ses hur jourbesöken för små- respektive stordjur utvecklats under åren 2015 - 2023.

Antalet jourbesök varierar något från år till år. Men ser man på trenderna så är stordjursbesöken 400 ± 50 besök / år medan smådjursbesöken rör sig runt 600 ± 100 besök / år. Den stora ökningen på smådjurssidan beror antagligen på att Mellersta Österbottens miljöhälsovård haft sina tjänster obesatta och en del fall som borde ha skötts dagtid, har skötts om av jourhavande veterinär.

Inom området finns även privata veterinärtjänster men samarbetsområdet har inga avtal om köptjänster.

8.3 TILLSYN ÖVER DJURENS HÄLSA OCH VÄLFÄRD

Veterinären ansvarar även för verkställigheten och tillsynen av lagen om djursjukdomar och förordningen om sjukdomar som ska bekämpas samt övervakning av zoonoser (djursjukdom som även kan smitta människor). För vissa djursjukdomar som enligt lag ska bekämpas finns hälsokontrollprogram, där det fastställts vilka kontroller som ska utföras. Hit hör ex. salmonellaövervakningen för höns, broiler och kalkoner. För nötdjur och svin finns även riksomfattande hälsovårdsprogram och år 2023 gjordes 401 hälsovårdsbesök i anslutning till uppföljningen av dem. Tidsåtgången per besök varierar beroende på antalet djur på gården och det kan åtgå 0,5 – 1 dagsverke/besök. Det ses en minskning av antalet hälsovårdsbesök i jämförelse med år 2022. Det beror på att gårdarnas antal minskar, på hela tillsynsområdet ses en minskning på ca 10 gårdar. En del har valt att inte låta utföra hälsovårdsbesök även om man har avtal.

Till den kommunala djurskyddsmyndighetens uppgifter hör även att övervaka att djur sköts, behandlas och transporteras enligt djurskyddsbestämmelserna. Djurskyddsinspektioner utförs på basen av misstankar, när man upptäcker förfaranden som strider mot djurskyddsbestämmelserna, anmälningar som inkommer från allmänheten eller på begäran av Regionförvaltningsverket. Denna tillsyn är mycket tidskrävande och ska helst inte utföras av den veterinär som i övrigt ansvarar för djuren på gården. Vid mera krävande fall eller då det varit fråga om stora djurgårdar behövs det ibland två veterinärer för att utföra djurskyddsinspektionerna och i dessa fall hjälper hygienikerveterinären eller de praktiserande veterinärerna.

I tabellen nedan framgår vad som hade planerats år 2021 - 2023 och vad som utfördes gällande tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet för hållande av djur.

Verksamhetstyp	Antal objekt 2021	År 2021		Antal objekt 2022	År 2022		Antal objekt 2023	År 2023	
		Planerat	Utfört		Planerat	Utfört		Planerat	Utfört
Häststall	23	9	7	32	11	3	28	9	7
Kennlar	7	4	0	5	4	1	4	5	0
Djurbutik	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Djurhotell	4	4	0	4	4	0	4	4	2
Mottagning för upphittade djur	1	1	0	1	1	0	1	1	0
Besöksgårdar	2	2	1	2	2	0	2	2	1
Djurförmedlare				2	2	0	0	0	0
Undervisningsanstalter	1	1	0	1	1	0	1	1	0
Totalt	39	22	9	39	22	4	40	22	10

Provtagning och tillsyn gällande djursjukdomar har genomförts enligt följande:

- Maedi-Visna 1 st
- PRRS-misstanke 1 st
- Fågelinfluensa hos fjäderfä 1 st
- Salmonellatillsyn, fjäderfä 5 st
- Salmonellatillsyn, nöt-svin 10 st
- Provtagning gällande virussjukdom (Fisk) 1 st
- HPAI - Kallan 122 st
- HPAI – Västkusten 18 st
- Provtagning i samband med import av levande djur 2 st

Regionförvaltningsverket i Västra- och Inre Finland gjorde under hösten 2023 ett beslut om att Miljöhälsan Kallans båda tillsynsveterinärer ska med regionförvaltningsverket på ett överenskommet sätt delta i nödvändiga bekämpningsåtgärder mot fågelinfluensa i hela Västra- och Inre Finlands regionförvaltningsverks område. Under två veckor i oktober deltog tillsynsveterinärer från Miljöhälsan Kallan i provtagningen på Västkustens Miljöenhets område.

Trots det stora antalet pälsfarmer på tillsynsområdet konstaterades fågelinfluensa endast på fyra djurhållningsplatser.

8.4 SAMMANFATTNING OCH FRAMTIDA UTVECKLING

Personalsituationen inom veterinärvården har under året varit mycket bra. Den fjärde tjänsten som praktiserande veterinär har en stor inverkan på kontinuitetshandling, tillgången till veterinärtjänster kan tryggas på ett bättre sätt. Dessutom har det bidragit till ett bättre journalschema och möjligheterna för uttag av kompensationslediga dagar har förbättrats. Tillgången på tjänster syns också i ett ökat antal besök speciellt på smådjurssidan.

Under år 2023 byttes även patientdataprogram från ProVet till KliniQ. Programmet erbjuder nya möjligheter med t.ex. tidsbokning sedan då hela personalen finns i samma utrymnen. Patientdatasystemet är nu gemensamt och förbättrar situationen för kunden då uppgifterna finns

tillgängliga oberoende av vilken mottagning på tillsynsområdet man besöker. De nya verksamhetsutrymmena, som planeras färdigställas under år 2025, kommer att erbjuda nya möjligheter till effektivisering, samarbete och utveckling av både verksamheten och personalens kunskande.

Projektet med kartläggning av samtliga pälsfarmer med avseende på fågelinfluensa skulle inte ha varit möjligt utan de tilläggsresurser som vi fick. Själva projektet, när det väl kom igång, gick sist och slutligen bra. De nya tjänsterna som tillsynsveterinärer behöver även för framtiden besättas, detta för att trygga kontinuiteten på tillsynen, men även för att bättre möjliggöra pararbete. I många tillsynsuppgifter speciellt inom djurskyddet är pararbete ett måste.

9. SUMMERING AV ÅR 2023

År 2023 har varit ett stabilt år ur personalperspektiv. Det har inte funnits någon större brist inom någon sektor. Den stabila personalsituationen har gjort det möjligt för personalen att fokusera på arbetsuppgifterna, vilket ses i en ökning av antalet prestationer samt en högre förverkligandegrad av tillsynen. Men det har under året inte funnits tillräckligt med resurser för att arbeta med kvalitetsutveckling eller beredskapsplanering.

De många störningssituationerna vid olika vattenverk har av personalen skötts på ett bra sätt, men de har även visat på utvecklingsområden inom Miljöhälsan Kallans beredskap.

Planeringen av de nya utrymmena har pågått under hela året. Planerna fördröjdes något då beslutet om att slopa våning tre togs. Fortsättningsvis är målsättningen att de ska stå klara under år 2025.